

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ (Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ)
ΥΛΗ: Προσφυγικό Κρητικό
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ :
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ :
ΤΜΗΜΑ:

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

1. Γράψτε στο φυλλάδιό σας τις απαντήσεις στα παρακάτω ζητήματα:
- α) Ποια τα αποτελέσματα του κινήματος του Θερίσου; (15 μονάδες)
  - β) Ποια ήταν τα προσφυγικά ρεύματα από τη Βουλγαρία τον 20ο αιώνα; (10 μονάδες)
2. Να ορίσετε τις παρακάτω έννοιες:
- α) Ταμείο Περιθάλψεως Προσφύγων
  - β) Ηνωμένη Αντιπολίτευση
  - γ) Πατριαρχική Επιτροπή (μονάδες 15)
3. Γράψτε στο φυλλάδιό σας το γράμμα καθεμιάς από τις παρακάτω ερωτήσεις και σημειώστε δίπλα ακριβώς Σ ή Λ (σωστό ή λάθος) .
- α) Η άφιξη των προσφύγων, απέδειξε την ανεπάρκεια του κρατικού μηχανισμού.
  - β) Το έργο της εκτίμησης των εκατέρωθεν περιουσιών ανέλαβε η Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής.
  - γ) Η αστική αποκατάσταση περιελάμβανε στέγαση και πρόνοια για εύρεση εργασίας.
  - δ) Στις 18 Μαρτίου 1901 ο Πρίγκιπας Γεώργιος απέλυσε τον Βενιζέλο από Υπουργό Δικαιοσύνης.
  - ε) Οικισμοί εύπορων προσφύγων δημιουργήθηκαν στη Νέα Σμύρνη και στην Καλλιόπολη Πειραιά.

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

Γ1.

Αφού μελετήσετε την παρακάτω πηγή και με βάση τις γνώσεις σας από το σχολικό βιβλίο να αναφερθείτε:

- α. στα αιτήματα των προσφύγων σε σχέση με τα ανταλλάξιμα
- β. στις σχέσεις τους με τους ντόπιους.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Το 1931 τα ανταλλάξιμα κτήματα παραχωρήθηκαν με συμβόλαια ιδιοκτησίας στους πρόσφυγες, αλλά και σε ακτήμονες της Λέσβου. Οι πρόσφυγες Αϊβαλιώτες πίστευαν ότι αδικούνταν με αυτή τη διευθέτηση κι έχοντας στο μεταξύ στείλει και Αϊβαλιώτη βουλευτή στη Βουλή, τον γιατρό Κ. Σίμο, συγκρότησαν αμέσως Επιτροπή και ξεσηκώθηκαν για να σταματήσει η διαδικασία της παραχώρησης των ανταλλάξιμων στους ντόπιους ακτήμονες.

Έστειλαν τηλεγραφήματα στην κυβέρνηση με την έμμεση απειλή ότι θα βρουν τρόπο να διεκδικήσουν από μίαν επόμενη κυβέρνηση, την οποία βέβαια θα υποστήριζαν με την ψήφο τους, τα νόμιμα δικαιώματά τους. Και για να αποδείξουν ότι στο αίτημά τους αυτό ήταν όλοι ενωμένοι υπέγραψαν ως «Κοινότης Κυδωνιών και Μοσχονησίων», τίτλος όμως που δεν ανταποκρινόταν στην πραγματικότητα, αφού δεν είχαν κατορθώσει να εγκατασταθούν όλοι σ' ένα χωριό και να αποτελέσουν μια κοινότητα μαζί με τους Μοσχονήσιους. Η απογοήτευση των προσφύγων ήταν μεγάλη. Πίστευαν ότι είχαν χάσει την πατρίδα τους εξαιτίας της Μικρασιατικής Εκστρατείας και ότι αντί να βρουν κατανόηση και συμπάρασταση εισέπραξαν την κακοπιστία των ντόπιων και του Ελληνικού Δημοσίου.

«Πρόσφυγες και πρόσφυγες, μαζώματα και ακρίδες και βενιζελόμουτρα, αλλά εμάς χαλάσανε την πατρίδα μας, το Αϊβαλί, και φύγανε από εδώ οι Τούρκοι κι ήρθαμε εμείς κι έγιναν κι οι ντόπιοι, οι ξεβράκωτοι, νοικοκυραίοι. Εμάς εκμεταλλεύτηκαν, αλλά και πάλι νοικοκυραίοι σαν εμάς δεν έγιναν».

Η κυβέρνηση Βενιζέλου τελικά παραχώρησε, το χειμώνα του 1930, παρά τις έντονες αντιδράσεις των αγροτών Αϊβαλιωτών και των άλλων προσφύγων, κλήρο στους ντόπιους ακτήμονες. Η παραχώρηση αυτή επέδρασε κατευναστικά πάνω στους ντόπιους και έμμεσα ωφέλησε τους πρόσφυγες, αφού μειώθηκε κάπως η ένταση που δημιουργούσαν

οι συγκρουόμενες διεκδικήσεις των ανταλλάξιμων κτημάτων στα μεικτά χωριά.

«Κλήρο δεν πήραμε μόνο εμείς, αλλά και οι ακτήμονες. Γι' αυτό όταν λέγανε ότι: 'Ήρθαμε πρόσφυγες για να τους φάμε το ψωμί', εμείς τους λέγαμε ότι: Εμείς είμαστε εκείνοι που ξεσπιτωθήκαμε και γίναμε αφορμή να φύγουν οι Τούρκοι από 'δω για να πάρουν και αυτοί κτήμα, που σ' εμάς, στο Αϊβαλί, είχε και ο φτωχότερος'».

Άννα Παναγιωταρέα, ό.π., σσ. 158-159.

Δ1.

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται παρακάτω, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α. Ποια ήταν η στάση των Μεγάλων Δυνάμεων έναντι των επαναστατών του Θερίσου; (μονάδες 13)
- β. Ποιες ήταν οι ενέργειες των Μεγάλων Δυνάμεων έως το τέλος του κινήματος του Θερίσου; (μονάδες 12)

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Οι διπλωματικοί εκπρόσωποι, εξάλλου, των προστάτιδων Δυνάμεων, υπεύθυνοι για τη δράση των αντιπροσωπευτικών ευρωπαϊκών αγημάτων στη Μεγαλόνησο, παρά την κοινή επιθυμία τους –με προεξάρχοντες τον Άγγλο και το Ρώσο πρόξενο– να αντιδράσουν άμεσα στην επαναστατική πρόκληση, ήταν φυσικό τελικά να εμπλακούν σε εγγενείς δυσχέρειες, σε διαφωνίες και σε αντιφατικές πιέσεις. Η αντιγνωμία γύρω από τον καθορισμό των μέσων και των μεθόδων για την καταστολή του κινήματος, η ανεπάρκεια των διεθνών στρατευμάτων σε αριθμό ανδρών –1.800 αρχικά, 3.000 αργότερα, μετά την άφιξη των ενισχύσεων– και σε πολεμικά μέσα, αλλά και η διστακτικότητα των δημοκρατικών κυβερνήσεων του Λονδίνου, της Ρώμης και των Παρισίων να λάβουν μέτρα ικανά να προκαλέσουν αιματοχυσία και να εξεγείρουν την κοινή γνώμη, αποτέλεσαν βασικούς

ανασταλτικούς παράγοντες στην ανάληψη αποτελεσματικών στρατιωτικών επιχειρήσεων εναντίον των επαναστατών.

Κ. Σβολόπουλος, «Η Κρητική Πολιτεία από το 1899 ως το 1909», Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμ. ΙΔ', Νεώτερος Ελληνισμός από το 1881 ως το 1913, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1977, σ. 211.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Η στάση των Μεγάλων Δυνάμεων απέναντι στη νέα κατάσταση δεν υπήρξε αρχικά ενιαία, δεδομένου ότι οι εξελίξεις στο διεθνές σκηνικό βάραιναν ολοένα και περισσότερο τις αντιθέσεις εντός του άλλοτε «ευρωπαϊκού κονσέρτου»*, καθώς η ανθρωπότητα βιάδιζε αργά αλλά σταθερά προς την πρώτη παγκόσμια σύρραξη του 20ού αιώνα. Υπήρξε εν τούτοις τελικά μεταξύ τους ένας κοινός παρονομαστής, που συνίστατο στη διαπίστωση ότι ο αρχικός βασικός λόγος της επιλογής του Έπατου Αρμοστή, ως ενός προσώπου ευρείας λαϊκής αποδοχής, που θα λειτουργούσε σαν κυματοθραύστης προκειμένου να διατηρηθεί το status quo**, είχε πλέον εκλείψει. Από τη στιγμή που εδραιώθηκε αυτή η πεποίθηση, οι ημέρες παραμονής του Γεωργίου στην ύπατη αρμοστεία ήταν μετρημένες. Οι απευθείας επαφές των προξένων με τους επαναστάτες, που αρχικά είχαν αντιμετωπιστεί ως «ένοπλες συμμορίες», και η ουσιαστική αποδοχή του αιτήματος να συσταθεί ειδική εξεταστική επιτροπή, προκειμένου να προτείνει τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις, σηματοδότησαν την ουσιαστική αυτή στροφή της ευρωπαϊκής πολιτικής.

* ευρωπαϊκό κονσέρτο: άτυπη συνεργασία ευρωπαϊκών κρατών για επίλυση κρίσεων κατά τον 19ο αι.

** status quo: η υπάρχουσα κατάσταση.

Λ. Καλλιβρετάκης, «Κρήτη 1871-1913. Το τέλος της Οθωμανικής κυριαρχίας», Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000, τόμ. 5, εκδ. Τα Νέα-Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003, σ. 340.

Μονάδες 25